

**M E G A -
T R E N D -
K O R T E N**

SITRA

MEGATRENDER

KÄNN DIN FRAMTID

Trendkorten beskriver de förändringar som ligger bakom megatrenderna. Nu innehåller de dessutom överraskningar, vilda kort, som radikalt kan ändra framtidens riktning. Använd korten för att vidga dina tankar , skapa nya idéer och visioner om hurdan framtiden kan tänkas bli. Tips för hur du kan använda korten finns på instruktionskortet. På Sitras webbplats finns också digitala trendkort och arbetsblad för användning av korten.

[sitra.fi/megatrender](https://www.sitra.fi/megatrender)

@ Sitra 2026

ISBN 978-952-347-440-6

ISBN 978-952-347-439-0 (PDF) www.sitra.fi

Sjätte upplagan

TRENDER OCH VILDA KORT

Följ med på en resa till olika framtider!

Sitras trendkort presenterar olika trender, eller utvecklingsförlopp, som formar våra liv idag och därmed även framtiden. Nu innehåller de dessutom överraskningar, vilda kort, som radikalt kan ändra framtidens riktning.

Trendkortet är inget verktyg för att förutspå framtiden. Däremot hjälper de oss att skapa insikt i en samtid av överraskningar och oroligheter. Att vidga våra tankar, spåna idéer och skapa framtidsvisioner – på egen hand eller i grupp.

INSTRUKTIONER

KÄNN EFTER. Läs igenom korten och känn efter hurdana tankar trenderna väcker. Är de välbekanta? Ser vi någon av dem redan idag? Är någon av dem en överraskning?

ANALYSERA. Välj ut ett kort och fundera på vilka faktorer som driver på förändringen och vilka som påverkar dess riktning. Hur såg läget ut för tio år sedan? Hur ser det ut om tio år? Vad bör vi vara förberedda på och vilka möjligheter kommer eventuellt att öppnas?

VÄRDERA. Plocka ut 3–6 kort – slumpmässigt eller med eftertanke. Rangordna korten efter deras viktighet: Vilka trender inverkar mest på framtiden för ditt samhälle, din organisation eller ditt företag? Om du arbetar i grupp, kan ni gärna diskutera och jämföra hur ni har ordnat era kort. Är ni eniga?

SPÅNA. Lyft 3–6 kort och använd dem för att skapa en berättelse om framtiden. Länka berättelsen till teman som du arbetar med eller som anknyter till ditt liv. Dela din berättelse med andra.

BYT SYNVINKEL. Plocka ett kort på måfå och fundera på trenden ur ett främmande perspektiv. Hur ter sig trenden för en annan person, sammanslutning eller organisation? Får den andra konsekvenser?

FANTISERA. Plocka på måfå eller välj ut 1–3 trendkort och använd dem som underlag för den bästa möjliga framtidsbilden genom att beskriva framtiden för någonting som är viktigt för dig i relation till korten.

HITTA PÅ. Plocka på måfå eller välj ut 1–3 trendkort och använd dem som underlag för att uppfinna en tjänst, lösning, produkt eller metod som gör framtiden bättre för någonting som intresserar dig.

LÅT DIG ÖVERRASKAS. De vilda korten uppmuntrar dig att begrunda utvecklingsförlopp som radikalt kan inverka på framtiden. Plocka ett trendkort och ett vilt kort och fundera på hur det vilda kortet kan förändra trenden. Du kan också begrunda Tänk om ...?-frågorna på korten eller hitta på fler frågor. Det finns också två tomma kort som du själv kan fylla i med ett banbrytande utvecklingsförlopp.

LÅNGSAMMARE BEFOLKNINGSÖKNING

Befolkningsökningen avtar globalt. Enligt prognoserna kommer världens befolkning att nå en topp på cirka tio miljarder innan den börjar minska. Den största ökningen sker i Afrika söder om Saharaöknen, men även befolkningen i bland annat USA förväntas öka fram till århundradets slut. Inom EU beräknas befolkningen börja minska inom den närmaste framtiden. I Finland beror befolkningsökningen på invandringen, men även hos oss torde befolkningen börja minska de närmaste åren.

LÄNGRE LEVNADSLOPP

Människorna är friskare och lever längre. Den låga nataliteteten leder till att andelen över 65-åringar ökar och ungdomar är i minoritet i befolkningen. Samhället måste förnyas för att passa de längre levnadsloppen: detta gäller såväl utbildning som arbetsliv och vård. Försörjningskvoten försämras då den arbetsföra befolkningens andel minskar, vilket ställer finansieringen av välfärdssamhället på prov. Behovet av arbetskraftsinvandring ökar.

FORTSATT URBANISERING

Flyttrörelsen från landsbygden till städerna fortsätter globalt, och två tredjedelar av befolkningsökningen sker i städerna. Den snabba befolkningsökningen blir problematisk för städernas infrastruktur, särskilt i megastäderna i Asien och Afrika, vilket ger upphov till segregering. I Finland befolkningen koncentreras till södra Finland och några stora tillväxtorter. Skillnaden mellan tillväxtorterna och avfolkningskommunerna blir allt större.

TILLTAGANDE GLOBAL MIGRATION

Global migration ökar i och med förändringar av försörjningen, urbaniseringen, krig och miljöförändringar. Klimatförändringar gör en del regioner obeboeliga och tvingar människor att lämna sina hem, men denna flyttrörelse sker oftast inom landet. Invandringen till Finland har ökat kraftigt de senaste åren. Invandrare kommer till Finland mest från Ukraina och Syd- och Sydostasien.

FLER PANDEMIER OCH EPIDEMIER

Klimatförändringarna och människans verksamhet ökar sannolikheten för utbredda epidemier och pandemier. Fragmenteringen av habitat minskar djurens livsmiljöer och då överförs sjukdomar lättare från djur till människor.

Klimatförändringarna orsakar extrema regn- och torrperioder vilket ökar förekomsten av smittsamma sjukdomar, och uråldriga smittämnen kan frigöras när permafrosten smälter. Människors mobilitet bidrar till snabb smittspridning. Ett sätt att förebygga pandemier är att bevara djurens livsmiljöer och den biologiska mångfalden.

OMSTÄLLNING AV ARBETET GENOM AI OCH DIGITALISERING

Digitalisering och artificiell intelligens breder ut sig och påverkar arbetet i samhällen med högt välstånd. Pandemin tvingade många samhällen att ta ett stort språng inom digitalisering då det blev vanligare med distansarbete och hybridarbete. AI påverkar arbetsuppgifter och organiseringen av arbetet även mer. Matchningsproblemen ökar, när det å ena sidan saknas kompetent arbetskraft för de uppgifter som erbjuds och de arbetssökande å andra sidan inte hittar jobb som motsvarar deras kompetens.

NYA UTMANINGAR INOM HÄLSA

Försämring av naturens tillstånd, tilltagande psykisk ohälsa och otillräcklig fysisk aktivitet medför allt mer utmaningar för välbefinnandet. Finländarna rör inte på sig tillräckligt och fetma ökar. Psykisk ohälsa ökar särskilt bland unga; likaså beror arbetsförmåga allt oftare på psykisk ohälsa i arbetslivet. Belastningen förvärras genom samtidiga kriser, digitalisering av miljön och avsaknad av framtidsutsikter. Man ser hur människors hälsa är kopplad till naturens välbefinnande. Parallellt med behandling av sjukdomar betonas förebyggande insatser och utnyttjande av den naturliga miljöns hälsoeffekter.

KONGENTRERAD VÄLFÄRD OCH ÖKANDE OJÄMLIKHET

Skillnaderna i välstånd ökar både i Finland och globalt. I Finland äger den förmögaste tiondelen över hälften av nettoförmögenheten; på det globala planet är andelen över 70 procent. Den rikaste procenten äger mer än vad 95 procent av världens totala befolkning gör. Skillnaden mellan de rikaste och de fattigaste ökar och efterdyningarna av kriser förvärrar ojämlikheten.

FOKUS PÅ KONTINUERLIG KOMPETENSUTVECKLING

Omställningarna i arbetslivet kräver kontinuerlig kompetensutveckling. Den digitala och gröna omställningen medför förändringar i arbetsbeskrivningarna och branscherna.

Det blir allt viktigare att man lär sig nytt, avlär sig tidigare kunskaper, är kreativ och kan ta till sig helheter.

Då arbetskarriärerna blir längre ökar också behovet av att kontinuerligt lära sig nytt. Förändringstrycket på strukturerna och processerna för kompetensutveckling ökar hela tiden.

NAVIGATIONSFÖRMÅGA I INFORMATIONSMILJÖN

Informationsmiljön blir hela tiden mer komplex. Information genereras och filtreras allt snabbare med algoritmer och artificiell intelligens, vilket kan stärka egna synpunkter, ge upphov till bubblor och bidra till snabb spridning av falsk information. Hantering av informationsmiljön kräver medielitteracitet, reglering och framför allt en syn på hur AI ska användas på ett hållbart sätt till fördel för samhället, företagen och människorna.

POPULISTISKT MAKTBRUK VS. DEMOKRATI

På olika plattformar och olika sociala medier bidrar den AI-drivna politiska debatten till att makten personifieras. Enskilda politiker kan få större betydelse än sina partier.

Samtidigt är det möjligt att viktiga betingelser för en lyckad politik försvagas, såsom kompromissförmåga.

Engagemanget minskar i de traditionella partierna och civilsamhällesorganisationerna, och i synnerhet unga vill hitta sätt för snabb och direkt samhällspåverkan.

Ändå behövs sådana komponenter av demokratin som övervägande, resonemang, organisering och kompromissförmåga även i framtiden.

FÖRÄNDRINGAR PÅ DEN POLITISKA KARTAN

Osäkerheten kring framtiden och känslan av en alltmer komplex värld får många att längta efter enkla lösningar. Högerpopulistiska partier vädjar till väljarna genom att i dessa kristider försvara konservativa värderingar och nationella intressen samt genom löften om lösningar. I många länder har populistiska partier kopplat grepp om makten och om detta förverkligas kan det innebära till exempel att den politiska kartan för EU till stora delar ritas om.

KOLLAPS AV DEN DEMOKRATISKA VÄRLDSORDNINGEN

Skiljelinjerna mellan stater skärps. Nationella intressen får en allt större tyngd i politiken då multipolariseringen ökar i världen, vilket försvagar det internationella samarbetet. Den spända atmosfären ökar osäkerheten i internationella relationer, på marknaden och i människors sinnen. Behovet av diplomati och konfliktförebyggande framhävs. Det krävs förmåga att navigera i den nya omvärlden för att bygga upp resiliens och en gemensam förtroendebas.

SVAGARE DEMOKRATI OCH STARKARE AUKTORITARISM

Största delen av världens befolkning lever redan i stater som inte kan betraktas som demokratiska. Även i demokratiska länder vacklar känslan för demokratins värde. Demokratins framtid beror på dess förmåga att ge människorna konkreta fördelar – bättre och snabbare än de auktoritära alternativen. Tror medborgarna på att demokratin är det bästa sättet att trygga rättigheterna, säkerheterna och den gemensamma framtiden?

ACCELERERANDE ERÖVRING AV RYMDEN

Människan har allt mer aktiviteter i rymden, och konkurrensen om rymden ökar. De många olika aktörerna och bristen på gemensamma spelregler höjer riskerna kopplade till beväpning och militär exploatering av rymden. I den vilda konkurrensmiljön ökar också mängden rymdskrot, vilket kan medföra problem för satelliternas funktion. Den kommersiella rymdverksamheten har ökat redan i flera år.

STARKARE SAMHÄLLSROLL FÖR RELIGIONER OCH IDEOLOGIER

Religioner spelar en allt större roll bakom politiska beslut. Som exempel kan nämnas religiösa argument för begränsning av rätten till abort eller religiösa partiers framgångar vid val i olika länder. Även i det finländska samhället har religion använts som ett medel för politisk påverkan, till exempel i samband med reformen av äktenskapslagen. På vilket sätt religion som ett politiskt medel påverkar samhällets jämlikhet, individens frihet och beslutsfattandets legitimitet?

KRYPTOTEKNIK SOM MAKTVERKTYG

Digitala tillgångar är en ny form av tillgångar som ger upphov till nya innovationer och affärsmodeller EU, USA och Kina arbetar på varsitt håll för att befästa sina ställningar genom att utveckla sina centralbankers valutor. AI-agenter och smarta kontrakt driver på behovet av virtuella valutor och relaterad teknik. Samtidigt medför de risker och utmaningar för cybersäkerheten och påverkar miljön.

VARMARE KLIMAT OCH MER EXTREMVÄDER

Den globala uppvärmningen har redan överskridit en grad och i Finland dubbelt så mycket. Ju varmare klimatet blir, desto mer sannolikt överskrider vi brytpunkter för miljön, vilket får oåterkalleliga följder. I Finland ökar förekomsten av störtregn, översvämningar och långa värmeböljor. På det globala planet är effekterna kraftigare, och en del regioner kan bli obeboeliga. Varierande väderförhållanden ställer matproduktionen och infrastrukturen på prov. Samhällets beredskap och klimatanpassning blir allt viktigare.

NÄRA KOPPLINGAR MELLAN DATAHANTERING OCH SÄKERHET

Mängden data fortsätter att öka exponentiellt. Allt mer data inhämtas från olika miljöer – städerna, industrin, hemmen och människorna med hjälp av smarta enheter.

Centraliseringen av insamlingen, hanteringen och användningen av data har pågått länge och nu – i det skärpta säkerhetspolitiska läget – avspeglar det sig allt oftare som en säkerhetsfråga. Därför kommer EU de närmaste åren att accelerera utvecklingen av europeiska molntjänster och annan datainfrastruktur för att göra de europeiska länderna mindre beroende av bland annat aktörer i USA.

FÖRLUST AV BIOLOGISK MÅNGFALD

Just nu pågår en massutrotning av växter och djur som orsakats av mänsklig påverkan. Arter dör för tillfället ut 100–1000 gånger snabbare än genom den naturliga processen.

Miljöns tillstånd har försämrats även i Finland, och var nionde av de inventerade arterna klassificeras som sårbar. På det globala planet utgör försämrad miljöstatus ett hot mot matproduktionen och hundratals miljoners människors välbefinnande, samtidigt som det orsakar ekonomiska förluster på hundratals miljarder euro varje år. Det går att bromsa förlusten av biologisk mångfald genom att reducera trycket på miljön och genom att vårda, restaurera och skydda livsmiljöer.

OSÄKRARE TILLGÅNG TILL NATURRESURSER

Förbrukningen av naturresurser – som fossila bränslen, biomassa, metaller och mineraler – har ökat kraftigt, vilket har accelererat klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och försämringen av miljöns tillstånd. Satsningarna på försvarsindustri, artificiell intelligens och datacenter samt förnybar energi och batteriteknik ökar behovet av kritiska mineraler. Osäkerheten kring resurser kan avhjälpas genom att utveckla ersättande material och effektivisera återvinningen och återanvändningen av material.

SÄMRE MILJÖSTATUS I HAVEN

Under de senaste två årtiondena har uppvärmningstakten i haven ökat till det dubbla. Utöver klimatförändringen försämras havens miljöstatus genom försurning, eutrofiering, ökande mängder plastföroreningar samt djuphavsbrytning. Korallreven är sannolikt bortom räddning, havsströmmar kan kollapsa och glaciärer smälter snabbare än tidigare. Försämringen av havsmiljön är ett direkt hot mot hundratals miljoner människors utkomst och livsmedelstrygghet, den minskar havens kolupptag och accelererar förlusten av biologisk mångfald. Klimatinsatser, skydd av haven och begränsning av näringsutsläppen genom bättre markhälsa kan inverka på havens miljöstatus.

UTARMAD JORDMÅN

Marken utarmas, vilket inverkar på livsmedelstryggheten och ekosystemtjänsterna. På det globala planet lever 1,7 miljarder människor i regioner där skördarna minskar till följd av att jordmånen blir sämre. I Europa mår över 60 procent av marken dåligt. Klimatförändringarna förvärrar läget genom att extremväder blir vanligare. EU:s uppdrag för bättre markhälsa innehåller insatser för att till exempel förhindra erosion, förbättra markstrukturen och öka inlagringen av organiskt kol i marken.

KINESISKT DRIV FÖR "ELEKTROSTAT"

Kina har tagit steget till världens första "elektrostat", där ekonomin och samhället i allt större omfattning vilar på förnybar energi i stället för fossil. År 2024 stod Kina för 65 procent av världens produktion av solenergi och vindkraft. Kinas mål för elproduktionen är att över hälften ska vara förnybar år 2030 och att andelen ska öka till 75 procent före 2040. Det skulle befästa Kinas ställning som världsledande inom ren teknik och påverka energiekonomin globalt.

BETYDELSEN AV CIRKULÄR EKONOMI ÖKAR

Behovet av en omställning till cirkulär ekonomi ökar i takt med att miljökrisen förvärras och efterfrågan på naturresurser växer. Cirkulär ekonomi är också viktig för självförsörjning, försörjningstrygghet och ett hållbart livsmedelssystem. I en cirkulär ekonomi befintliga resurser tillgodogörs optimalt genom att hålla varor och material i användning så länge som möjligt. Cirkulär ekonomi är mer än återvinning – det är också nya ekonomiska handlingsmodeller och tjänster, såsom delning, hyrning, reparation och återanvändning.

BREDARE FÖRSTÅELSE FÖR EKONOMISKA KAPITAL

Utöver ekonomins resurs- och intäktsflöden riktas mer fokus på det naturkapital som är livsviktigt för ekonomin, såsom naturresurser och miljöns kvalitet, samt på humankapital och socialt kapital, till exempel kompetens och samhällsförtroende. Intresset ökar för alternativa ekonomiska mätare, såsom ekosystemräkenskap, mätaren för verklig utveckling och lyckliga planetindexet.

DEBATTEN KRING EKONOMINS NYA INRIKTNING INTENSIFIERAS OCH SKÄRPS

Understödet för en reform av de ekonomiska strukturerna och tankemodellerna ökar, men åsikterna går isär gällande hur omfattande reformen ska vara. En del företag söker aktivt efter sätt att öka verksamhetens positiva effekter (det ekologiska handavtrycket) utöver att minimera de negativa effekterna (det ekologiska fotavtrycket), och föregångarna ställer om sin affärsverksamhet till revitalisering, så att den ökar naturens och samhällets livskraft. Betydande inslag i ekonomidebatten är dock fortfarande det korta tidsperspektivet, bevarandet av gammalt samt produktivitet och ekonomisk tillväxt. Därmed får nya initiativ mindre uppmärksamhet.

MER INNOVATION GENOM OMSTÄLLNING AV ENERGISYSTEMET

Energisektorn genomgår omvälvningar i takt med att tekniska innovationer svarar på utmaningarna som klimatförändringar och ökad efterfrågan skapar. Andelen el från solenergi och vindkraft ökar i kraftnäten. Artificiell intelligens och smarta omvandlare optimerar kraftnätets funktion, förutspår förbrukningen och administrerar även energikällor. Decentraliserade energisystem och kollektivt ägda energilösningar blir vanligare. Innovationer bidrar till att sänka priset på koldioxidinfångning och påverkar efterfrågan på kritiska mineraler som behövs i batterier och sol- och vindkraftverk.

DISRUPTIVA TEKNIKERS TILLTAGANDE INVERKAN PÅ VARDAGEN OCH EKONOMIN

Den tekniska utvecklingens inverkan på hela samhället blir större och snabbare. Fler saker automatiseras, produktion och verksamheter decentraliseras, och människor umgås med varandra på distans eller i virtuella miljöer. Så kallade disruptiva tekniker – såsom AI, kvantteknik eller kommunikationsteknik – får konsekvenser som sträcker sig till marknaden, värdekedjorna inom varutillverkning och tjänster, institutionerna och regleringen. Framsyn stödjer ändamålsenligt insatt innovationspolitik, reglering och investeringar.

ALLTID NÄRVARANDE AI

Artificiell intelligens håller på att bli en likadan allmän teknik som el. Beslut fattas allt oftare av algoritmer, vilket accentuerar frågeställningar kring datainsamling, transparens och ansvar. Samtidigt ökar betydelsen av AI-litteracitet, med andra ord att man är medveten om AI-bias, det vill säga snedvridningen i underliggande data, och om hur algoritmer fungerar samt kan känna igen AI-genererade bilder, ljud och texter.

NY RELATION TILL KUNSKAP OCH LÄRANDE GENOM TEKNIK

Samtidigt som AI-tillämpningar på många sätt kan hjälpa informationshämtning och lärande, är det viktigt att vara uppmärksam och begrunda hur användning av artificiell intelligens inverkar på vår relation till kunskap och vår bild av lärande. Information kan inhämtas och genereras snabbare än förr, men leder det till djupare insikt? Har vi insyn i de AI-lösningar som vi använder och förstår vi hur de fungerar och eventuellt påverkar hur vi uppfattar världen?

TEKNIKMEDIERING FÖRÄNDRAR MEDIELANDSKAPET

Vi tittar och lyssnar på olika medieprodukter i allt större utsträckning utifrån algoritmers rekommendationer. I takt med att medieanvändningen digitaliseras och AI-utvecklingen framskrider blir mediekonsumtionen allt mer teknikmedierad. Olika AI-baserade gränssnitt bjuder oss på mer personligt anpassade innehåll, där bild, ljud och text kombineras på nya och upplevelsegivande sätt. Samtidigt föreligger en risk för att vi mindre än tidigare har insyn i hur och varför vår medieverklighet utformas.

ÖKAD PRODUKTIVITET MED SPECIALISERADE AI-MODELLER

Följande steg i utvecklingen av artificiell intelligens är specialiserade AI-modeller och AI-tillämpningar som stödjer omställningar i industrin och olika branscher. Tillämpning av branschspecifik AI kan ha en betydande effekt på att förbättra produktiviteten. Europa har potential att bli en föregångare, speciellt inom tillämpad artificiell intelligens. Särskilt lovande sektorer är bland annat industri, hälso- och sjukvård samt lösningar för den offentliga sektorn, såsom automatiserad lagstiftning.

NYA MÖJLIGHETER GENOM GEMENSAM ANVÄNDNING AV TEKNIK

I den globala konkurrensen på teknikområdet räknas till Finlands styrkor framför allt halvledarteknik, högpresterande datorsystem, artificiell intelligens, kvantteknik, kommunikationsteknik, rymdteknik och cybersäkerhet. Utöver de enskilda teknikerna är det viktigt att vara insatt i hur teknikerna kan användas gemensamt. Artificiell intelligens hjälper exempelvis vid tillgodogörandet av satellitdata.

NEURODATA I VARDAGEN

Genom att kombinera artificiell intelligens med information som avlästs från hjärnan och nervsystemet, det vill säga neurodata, kan man utvidga användningsområdet för neurodata. Utöver behandling av sjukdomar kan neurodata användas till att bevaka arbetshälsan, men också till att påverka människor. Neurodata kan användas för marknadsföring eller politisk påverkan, vilket utgör ett hot mot demokratin och integriteten och har skapat ett behov av att skydda även den psykiska integriteten. Unesco har antagit den första internationella rekommendationen för etik inom neuroteknik. Den ska säkerställa att neuroteknik främjar människans välbefinnande utan att äventyra de mänskliga rättigheterna.

MER IMMERSIVA VIRTUELLA VÄRLDAR

I framtiden kommer allt fler människor att tillbringa en större del av sin vakna tid i olika virtuella miljöer. Det kan ha positiva effekter, till exempel genom effektivare och åskådligare inlärning, men även negativa följder, om virtuella verkligheter får människor att isolera sig från den verkliga världen och interaktionen. Obesvarade frågor kring spelreglerna för virtuella upplevelser är till exempel identifiering, övervakning av åldersgränser och cybersäkerhet.

EKONOMINS FUNDAMENT VACKLAR NÄR BIOLOGI OCH DIGITALISERING KOMBINERAS

Med syntetisk biologi avses sådana biologiska system, celler, celldelar eller organismer som designats och konstruerats av människan och som inte förekommer i naturen. Genetisk kod skapas med dator och syntetiseras kemiskt så att den motsvarar DNA och förs sedan in i en cell. Tack vare den tekniska utvecklingen på olika områden verkar genombrottet för syntetisk biologi vara nära förestående. Detta kan få enorma konsekvenser för exempelvis matproduktionen, hälso- och sjukvården, utvecklingen av läkemedel och vacciner, industriproduktionen och byggindustrin.

VILT KORT

TÄNK OM DET ENDAST FANNS TRE MILJONER MÄNNISKOR I FINLAND?

Enligt Eurostats alternativa befolkningsprognos hör Finland till de EU-länder vars befolkning minskar, även om invandringen beaktas. Finlands befolkning beräknas minska före 2100 till 4,8 miljoner människor med invandring och till 3,4 miljoner människor utan invandring. De motsvarande siffrorna för Sverige är 13 miljoner och 8,8 miljoner människor. Tänk om Finlands befolkning minskade snabbare än i prognoserna till tre miljoner? Hur ska vi då anpassa samhällets tjänster? Vad innebär det för olika regioner i Finland?

VILT KORT

TÄNK OM DET FANNS ÅTTA MILJONER MÄNNISKOR I FINLAND?

Nettoinvandringen till Finland har varit rekordhög de senaste åren, cirka 40 000 personer per år. Enligt experter är det osannolikt att invandringen fortsätter vara lika hög. Om så vore fallet, skulle Finlands befolkning öka till 6,5 miljoner människor före 2070. Men tänk om Finland tar fram en betydligt mer ambitiös invandringsstrategi som går ut på att attrahera kompetent arbetskraft och som får Finlands befolkning att öka till åtta miljoner människor före 2050?

Enligt beräkningarna av MDI skulle ett befolkningsunderlag på åtta miljoner människor kräva en invandring på 100 000–125 000 personer per år. Hur skulle vårt samhälle se ut och låta? Hur skulle vi behöva omformulera vår uppfattning om vad som är finländskt?

VILT KORT

TÄNK OM DET BRYTER UT EN GLOBAL KONFLIKT

En global konflikt och en omfattande militär kris som påverkar flera nationalstater skulle fundamentalt förändra den säkerhetspolitiska och globalpolitiska miljön, men konsekvenserna skulle sträcka sig till alla aspekter av det mänskliga livet samt andra områden som ekonomi, teknik och samhällets funktionsförmåga. Med moderna former av krigföring, såsom hybridpåverkan och cyberoperationer kan man få samhällets funktionsförmåga att vackla utan ett direkt militärt anfall.

Hur skulle en storskalig global konflikt ta sig uttryck i Finland, och på vilket sätt skulle den skilja sig från tidigare konflikter? Tänk om man mitt i beredskapen för konflikter också skulle göra stora satsningar på fredsforskning, konfliktlösning och fredsmedling?

VILT KORT

TÄNK OM FN REFORMERAS TILL EN KRAFTFULL AKTÖR

Förenta Nationerna förbereder sig för 2045 då organisationen fyller 100 år. För det globala samarbetet behövs nya samverkansmodeller som är mer rättvisa, inkluderande och effektiva.

Hållbarhetsmålen, klimatinsatserna samt teknisk och rättvisa mellan generationerna krävs ett nära samarbete mellan stater, företag, civilsamhället och internationella institutioner. Trots att FN har ställts inför stora utmaningar har organisationen klarat sig som en central aktör i en komplex omvärld. Som leverantör av akut katastrofbistånd och övervakare av kärnsäkerheten saknar FN fortfarande motstycke.

Tänk om FN lyckas med att reformera sig och får en starkare ställning som ett forum för global samverkan och som en global aktör? Hur skulle världsordningen se ut om den centrala figuren i den var FN?

VILT KORT

TÄNK OM SKADLIGA SUBSTANSER FÖRSTÖR NATUREN OCH HÄLSAN

En av de planetära gränser som redan överskridits är den för "kemiska gifter", det vill säga utsläpp av nya syntetiska kemikalier i naturen utan tillräcklig säkerhetstestning. För närvarande används hundratusentals kemikalier, och i många fall känner vi inte till hur de påverkar miljön och människan. Omfattande och okontrollerad kemisk förorening och exponering kan försämra miljöns tillstånd och människors hälsa.

Tänk om skadliga substanser sprids ut över ett stort område? Tänk om ett ämnes skadlighet uppdagas först senare, när det redan finns överallt? Vilka konsekvenser kan de ha för matproduktionen, hälso- och sjukvården eller relationerna mellan länder?

VILT KORT

TÄNK OM KLIMATKORRIGERING ÖKAR

Klimatförändringarnas konsekvenser och otillräcklig minskning av utsläppen har fått många länder att se sig om efter mer radikala åtgärder för bekämpning av den globala uppvärmningen. Sådana åtgärder är bland annat spridning av mikropartiklar högt uppe i atmosfären där de reflekterar en del av solljuset tillbaka ut i rymden. Förhoppningen är att de här metoderna kan köpa oss mer tid för att minska utsläppen och undvika att brytpunkterna överskrids. Risken är dock att vi åstadkommer oåterkallelig förstörelse eller låter bli att minska utsläppen.

Tänk om länderna sätter igång med omfattande klimatmanipulering och struntar i riskerna? Vad skulle vi göra med den köpta tiden, och hur skulle konsekvenserna och kostnaderna fördelas?

VILT KORT

TÄNK OM MISSBRUK AV TEKNIK FÅR KATASTROFALA FÖLJDER

Teknik kan användas för såväl goda som onda syften. FN:s organ för katastrofriskreducering (UNDRR) lyfter i en rapport fram missbruk av bioteknik och artificiell intelligens. Lägre kostnader inom genteknik har gjort det enklare att generera nya patogener, det vill säga sjukdomsalstrande organismer. Å andra sidan kan man med AI bland annat underminera förtroende och mörklägga vad som egentligen händer, vilket kan eskalera konflikter eller leda till förhastade åtgärder.

Tänk om ny teknik används för att skapa omfattande förstörelse? Tänk om implementering av en teknik leder till en katastrof? Tänk om man skulle tänka mer på eventuellt missbruk när ny teknik utvecklas och implementeras?

VILT KORT

TÄNK OM ENERGITILLGÅNGARNA VAR NÄSTAN OBEGRÄNSADE

Energibehovet har ökat ständigt och ökningen förväntas fortsätta även i framtiden. Samtidigt gäller det att fasa ut fossila bränslen. Utvecklingen av batteritekniken, ökande tillgång till förnybar energi, småskaliga modulära reaktorer, fusionskraft och nya former av energiproduktion kan å andra sidan gemensamt ge upphov till ett läge där det finns gott om energi att tillgå och där energin är avsevärt billigare.

Tänk om energi var i praktiken gratis och lättillgänglig överallt? Hurdana förändringar skulle det medföra i ekonomin och samhället?

VILT KORT

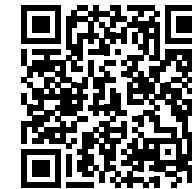
HITTA PÅ EN EGEN VILT KORT SOM RADIKALT KOMMER ATT FÖRÄNDRA FRAMTIDEN

VILT KORT

HITTA PÅ EN EGEN VILT KORT SOM RADIKALT KOMMER ATT FÖRÄNDRA FRAMTIDEN

TYCK TILL OM KORTEN

Hur gick det? Hur kändes det att använda korten?
Tack för din respons – oavsett om den är positiv eller negativ.
Den hjälper oss att göra korten bättre.

<https://link.webpolsurveys.com/S/D9800070F082FD5D>

The text of and illustrations in this document are licensed by Suomen itsenäisyyden juhlarahasto under a Creative Commons – Attribution -NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International ("CC BY-NC-ND 4.0")
Sitra is a trademark of Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, registered in Finland and other countries.
You are not allowed to use the trademark except as provided in the above mentioned CC-license.